

Attraktive campusmiljøer

Inspiration til at styrke fællesskab og samarbejde på tværs af uddannelser

Indhold

Indledning	3
Anbefalinger til arbejdet med at skabe attraktive campusmiljøer	5
Strategiske greb til at skabe attraktive campusmiljøer	7
De fem anbefalinger til ledelser og bestyrelser	
Anbefaling 1	
Gør elevernes uddannelse til det fælles pejlemærke	8
Anbefaling 2	
Anerkend medarbejdernes fagligheder, og bring dem aktivt i spil	9
Anbefaling 3	
Sæt en tydelig retning for fællesskab på tværs	10
Anbefaling 4	
Anerkend forskellighed – og vis, hvordan den gavner eleverne	11
Anbefaling 5	
Skab tydelige rammer for elevinddragelse	12
Sådan kan I arbejde med at skabe attraktive campusmiljøer	13
De fem anbefalinger til samarbejdsudvalg og medarbejdere	
Anbefaling 1	
Involvér eleverne	14
Anbefaling 2	
Brug tværgående aktiviteter som en vej til fællesskab	16
Anbefaling 3	
Priorité også de nære og fagspecifikke fællesskaber	18
Anbefaling 4	
Arbejd bevidst med de fysiske faciliteter	20
Anbefaling 5	
Vis i praksis, at uddannelserne på campus er ligeværdige	22

Indledning

Campusmiljøer spiller en central rolle i ungdomsuddannelseslandskabet i Danmark. Med den kommende epx-uddannelse er der samtidig kommet fornyet fokus på, hvordan campus i endnu højere grad kan skabe rammen for attraktive uddannelses- og ungemiljøer for eleverne. Dette inspirationsmateriale samler erfaringer fra campusdannelser rundt om i landet og giver ledelser og samarbejdsudvalg inspiration til at styrke fællesskab og samarbejde på tværs af uddannelser.

Erfaringerne fra mange af de campusser, der findes i dag, viser, at det tager tid at udvikle en organiseringsform og praksis, der fungerer for både de enkelte uddannelser og den samlede organisation. Samtidig varierer campusser betydeligt i deres organisering – fra løs samlokalisering eller samarbejde mellem uddannelser på tværs af flere adresser til mere integrerede modeller med fælles beliggenhed, ledelse, medarbejdere og elevfællesskaber.

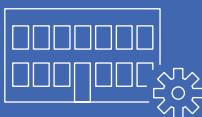
På tværs af disse forskelle er én erfaring dog fælles: Attraktive campusmiljøer opstår ikke automatisk ved samlokalisering eller organisatorisk sammenlægning. Campusmiljøer, som unge har lyst til at være en del af, skal skabes og udvikles over tid. Samtidig peger erfaringer på, at store campusmiljøer kun opleves som attraktive for eleverne,

hvis de også rummer små, trygge fællesskaber – fx i klassen, på holdet eller på uddannelsen.

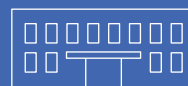
Med epx forventes mange nye uddannelsesstilbud at blive forankret i campusdannelser, hvor forskellige uddannelsesstraditioner og elevgrupper mødes. Den politiske ambition er blandt andet at styrke fællesskabet på tværs af uddannelser, så det i højere grad bliver skolens samlede miljø – og ikke kun den enkelte uddannelse – der danner rammen om elevernes hverdag. Det stiller nye krav til både ledelser og lokale samarbejdsudvalg om at arbejde strategisk og langsigtet med rammer, kultur og praksis, så campus bliver et attraktivt lærings- og ungemiljø for eleverne.

GYMNASIALE UDDANNELSER

ERHVERVSUDDANNELSER

ANDRE TILBUD,
FX 10. klasse, FGU eller VUC

Campus kan se ud på mange måder

Campus er ikke én fast model, men kan bestå af forskellige kombinationer af gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og andre uddannelsesstilbud som fx 10. klasse, FGU eller VUC. Nogle campusser er tæt integrerede, mens andre bygger på løsere samarbejder mellem uddannel-

ser, der enten deler adresse eller samarbejder på tværs af adresser. Der er også stor variation i, hvor tæt samarbejdet er rent organisatorisk, økonomisk, ledelsesmæssigt og undervisningsmæssigt – og i, hvordan det opleves i elevernes hverdag.

Campusbølge og fusionsstop

Udviklingen af campusdannelser på ungdomsuddannelsesområdet har været præget af både fremdrift og opbremsninger gennem de seneste 25 år. Fra begyndelsen af 00'erne begyndte campusdannelser for alvor at vinde indpas rundtom i landet, og antallet steg markant gennem 2010'erne. Hvor der omkring år 2000 fandtes færre end ti campusser, var der i 2010 etableret mere end 50. En stor del af disse campusdannelser skete i forbindelse med fusioner mellem uddannelsesinstitutioner.

Baggrunden for mange sammenlægninger er, at der i store dele af landet bliver færre unge, og at flere erhvervsskoler og gymnasier derfor får et svagere elevgrundlag. Særligt uden for de større byer har det skabt bekymring for lukningstruede uddannelsestilbud. Sammenlægninger og campusdannelser er derfor i mange tilfælde blevet set som en måde at bevare lokale uddannelsesmuligheder og skabe mere bæredygtige uddannelsesmiljøer.

Udviklingen blev bremset med et midlertidigt fusionsstop i 2020, som blev indført for at modvirke centralisering af uddannelsestilbud. Fusionsstoppet gjaldt frem til efteråret 2024, hvor fusioner igen blev mulige som led i en politisk ambition om at understøtte bæredygtige uddannelsesmiljøer og attraktive ungemiljøer på tværs af uddannelser. Samtidig forventes en ny fælles institutionslov at træde i kraft i 2027, som samler lovgivningen om udbud af erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser.

I forlængelse af epx-aftalen fra februar 2025 arbejdes der med at fastlægge den kommende uddannelses- og institutionsstruktur. Indtil den samlede omlægning af institutionslandskabet er afklaret, behandles som udgangspunkt kun fusioner og spaltninger af hastende karakter. Målet er, at institutionerne skal være klar til at udbyde epk fra august 2030.

Anbefalinger til arbejdet med at skabe attraktive campusmiljøer

Dette inspirationsmateriale giver anbefalinger til arbejdet med at skabe attraktive campusmiljøer for eleverne. Materialet bygger på interviews med elever, der har deres daglige gang på campusser rundt om i landet, og med ledere, der har arbejdet indgående med campusdannelse.

Materialet består af to dele. Den første del henvender sig til ledelser og bestyrelser og samler fem anbefalinger til det strategiske arbejde med at sætte retning og skabe

rammer for attraktive campusmiljøer. Den anden del henvender sig til samarbejdsudvalg og medarbejdere og samler fem anbefalinger til det lokale og praksisnære arbejde med at udvikle campusmiljøer, som eleverne har lyst til at være en del af.

De fem anbefalinger til ledelser og bestyrelser

- 1 Gør elevernes uddannelse til det fælles pejlemærke.
- 2 Anerkend medarbejdernes fagligheder, og bring dem aktivt i spil.
- 3 Sæt en tydelig retning for fællesskab på tværs.
- 4 Anerkend forskellighed – og vis, hvordan den gavner eleverne.
- 5 Skab tydelige rammer for elevinddragelse.

De fem anbefalinger til samarbejdsudvalg og medarbejdere

- 1 Involver eleverne.
- 2 Brug tværgående aktiviteter som en vej til fællesskab.
- 3 Prioritér også de nære og fagspecifikke fællesskaber.
- 4 Arbejd bevidst med de fysiske faciliteter.
- 5 Vis i praksis, at uddannelserne på campus er ligeværdige.

Sådan har vi gjort

LEDERE

Kvalitative interviews med ledere, der har gjort sig erfaringer med at arbejde strategisk med campusdannelser. Vi har talt med i alt otte rektorer/direktører og en enkelt campuskoordinator fra ni forskellige campusser.

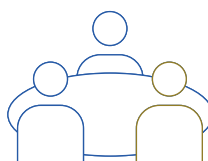
ELEVER

Kvalitative interviews med elever, der har delt deres perspektiver på, hvad attraktive campusmiljøer er og indebærer. Vi har talt med i alt 16 elever fra seks forskellige campusser. Eleverne kommer fra en bred vifte af uddannelser, herunder gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og 10. klasse. Hovedparten af eleverne er engagerede i elevråd, socialudvalg o.l.

DESK RESEARCH

Desk research med henblik på at opbygge viden om området og finde frem til relevante cases og interviewpersoner. Desk researchen har taget udgangspunkt i EVA's egne materialer og øvrige relevante danske undersøgelser af campusdannelser og -miljøer.

INDDRAGELSE

Inddragelse af relevante interessenter på området, som har bidraget til at kvalificere undersøgelsen og udvælgelsen af interviewpersoner.

TIL LEDELSER OG BESTYRELSER

Strategiske greb til at skabe attraktive campusmiljøer

Denne del henvender sig til ledelser og bestyrelser på campusser. Her præsenteres centrale erfaringer og anbefalinger af, hvordan ledelsen kan sætte retning og skabe de rammer, der gør det muligt at udvikle attraktive campusmiljøer for eleverne.

Campusdannelser og fusioner gennemføres ofte af strukturelle eller økonomiske årsager. Den langsigtede succes afhænger imidlertid af, om campus udvikler sig til et attraktivt og meningsfuldt miljø for eleverne. Attraktive campusmiljøer opstår ikke automatisk ved samlokalisering eller organisatorisk sammenlægning. Det kræver tydelig retning, fælles ambitioner og en vedvarende ledelsesindsats.

Elevernes oplevelse af campus hænger tæt sammen med ledelsens evne til at skabe klare rammer, fælles retning og samarbejde på tværs af faglige kulturer og uddannelser. Når elevernes uddannelse bruges som et fælles pejlemærke, og når forskellighed, fællesskab og inddragelse prioriteres, øges sandsynligheden for, at campusdannelser ikke blot fungerer organisatorisk, men også udvikler sig til attraktive lærings- og ungemiljøer, der styrker elevernes læring og trivsel.

Elever vælger typisk efter uddannelse frem for campus

Elever vælger sjældent en uddannelse, *fordi* den ligger på en campus. Valget træffes typisk ud fra uddannelsesstype eller geografi, eller fordi uddannelsen er den eneste lokale mulighed. I større byer kan campus dog fungere som et aktivt tilvalg – fx fordi den giver mulighed for at skifte uddannelsesretning eller være en del af et mere mangfoldigt uddannelsesmiljø.

Gør elevernes uddannelse til det fælles pejlemærke

Det stærkeste fælles grundlag på tværs af uddannelser, fagligheder og kulturer er et tydeligt fokus på elevernes uddannelse. Når campusdannelsen tager afsæt i spørgsmålet "Hvordan skaber vi de bedste rammer for elevernes uddannelse?", bliver det lettere at nedbryde siloer, prioritere indsatser og skabe opbakning til forandringer og samarbejde på tværs af uddannelser. Det er væsentligt, fordi der i praksis kan være en risiko for, at blikket for kerneopgaven drukner i bureaukrati og administrative opgaver.

❗ Man skal stille spørgsmålet: Hvordan arbejder vi bedst sammen om det, der er vores kerneopgave? Hvordan sikrer vi, at flest mulige elever kommer bedst muligt igennem deres uddannelse?

LEDER

Attraktive campusmiljøer opstår, når eleverne oplever, at samarbejdet på tværs af uddannelser og fagligheder giver dem flere muligheder, bedre vejledning og mere sammenhæng i deres uddannelsesvalg – fx ved at gøre det lettere at skifte spor, blive klogere på andre uddannelser og finde den rette vej videre.

Viden fra tidligere undersøgelser

Tidligere undersøgelser af fordele og ulemper ved campusdannelser peger på en reel risiko for, at administrative og bureaukratiske opgaver kommer til at fylde så meget, at arbejdet med elevernes uddannelse træder i baggrunden. Det gælder fx opgaver som sammenlægning af it-systemer, der kan tage en uforholdsmæssig stor del af opmærksomheden.

DEA: *Hvis campus er fremtiden* (2011) og
VIVE: *Evaluering af campusdannelser* (2016)

TIL LEDERE OG BESTYRELSE

Ledelsesgreb

- Formulér en fælles vision for campus med udgangspunkt i elevernes læring, trivsel og uddannelsesmuligheder.
- Kobl større beslutninger om organisering og samarbejde tydeligt sammen med, hvordan de gavner elevernes uddannelse.
- Sæt elevernes perspektiv på dagsordenen i ledelsesfora, bestyrelse og samarbejdsudvalg.
- Skab konkrete samarbejdsflader mellem uddannelserne, som giver eleverne flere muligheder – fx fælles vejledning, valgfag eller aktiviteter.
- Kommunikér tydeligt til medarbejdere og elever, hvorfor samarbejde på tværs er vigtigt for elevernes uddannelsesmuligheder.

Anerkend medarbejdernes fagligheder, og bring dem aktivt i spil

Campusdannelser og fusioner berører ikke kun organisatoriske strukturer, men også medarbejdernes faglige identitet, selvforståelse og professionelle ståsted. Når forskellige uddannelser samles, kan oplevelsen af at miste faglighed, status eller indflydelse fylde mere for medarbejderne end de formelle forandringer. Det stiller særlige krav til ledelsen om at anerkende og arbejde aktivt med de faglige kulturer, der bringes sammen. En sådan tilgang kan gøre det lettere at skabe opbakning til nye samarbejdsformer og fælles praksisser på tværs af uddannelser, fordi medarbejderne oplever, at deres faglighed bliver taget alvorligt og brugt aktivt i udviklingen af campus.

”Det kommer ikke af sig selv, at gymnasielærere samarbejder med fx smedefaglærere eller tømrerfaglærere. Det kræver meget at få de her kulturer til at arbejde sammen. Det skal man virkelig være opmærksom på, når man danner campus – at have respekt for de forskellige kulturer og at have blik for ledelsesmæssigt at arbejde med kulturerne.

LEDER

TIL LEDERE OG BESTYRELSE

Ledelsesgreb

- Skab fora, hvor medarbejdere kan drøfte undervisningspraksis og samarbejde om elevernes læring på tværs af uddannelser.
- Brug samarbejdsudvalg, faglige netværk og tværgående udviklingsfora til at udvikle nye fælles praksisser.
- Invitér medarbejdere ind i udviklingen af fælles pædagogiske initiativer og aktiviteter på campus.
- Tydeliggør, hvordan samarbejde på tværs kan styrke elevernes uddannelsesmuligheder og medarbejdernes faglige arbejde.
- Tag afsæt i konkrete spørgsmål om undervisning, elevgrupper og opgaveløsning i dialogen om samarbejde.

Sæt en tydelig retning for fællesskab på tværs

Et fælles campusmiljø opstår ikke af sig selv, blot fordi flere uddannelser deler adresse. Hvis eleverne skal opleve campus som et attraktivt og meningsfuldt fællesskab, kræver det, at ledelsen sætter en tydelig retning for, hvordan fællesskab på tværs skal udvikles og prioriteres. For eleverne bliver campus først attraktivt, når de oplever at være en del af et større fællesskab – og ikke gæster i hver deres afdeling.

Fordomme og oplevede hierarkier mellem uddannelser kan skabe afstand mellem elevgrupper og gøre det sværere at opbygge fællesskaber på tværs. Det kræver derfor en aktiv ledelsesmæssig indsats at skabe synlige rammer for fællesskab og at sikre, at skolens kommunikation, fælles aktiviteter og daglige praksis signalerer ligeværd. Når ledelsen tydeligt signalerer, at campus er et fælles lærings- og ungemiljø, øges sandsynligheden for, at eleverne oplever at være en del af et campusfællesskab.

”Det var ikke nemt i starten. Rektor glemte nogle gange at nævne alle uddannelser, når der blev budt velkommen, og sagde bare velkommen til 1. g’erne. Så sad vi og råbte: ’og til 10. klasse og 1. hf!’

ELEV

TIL LEDERE OG BESTYRELSE

Ledelsesgreb

- Priorité tværgående aktiviteter, arrangementer og traditioner på campus.
- Skab fysiske mødesteder, hvor elever fra forskellige uddannelser naturligt mødes.
- Synliggør campus som et fælles miljø gennem kommunikation og visuelle greb.
- Understøt elevdrevne aktiviteter på tværs af uddannelser.

Anerkend forskellighed – og vis, hvordan den gavner eleverne

Attraktive campusmiljøer bygger ikke på ensretning, men på respekt for forskellige faglige kulturer og uddannelsesveje. Når ledelsen tydeligt kobler samarbejdet mellem fx gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og voksenuddannelser sammen med elevernes læring og trivsel, kan campus blive et mere meningsfuldt miljø for eleverne, fordi de får indblik i andre fagligheder, uddannelsesveje og muligheder end deres egne. Det styrker både elevernes forståelse af egne valg og deres evne til at samarbejde med mennesker, der har andre fagligheder og perspektiver end dem selv – og gør samtidig campus afspejler det arbejdsmarked, eleverne skal ud på.

Det handler ikke kun om at skabe samarbejde på tværs i undervisningen, men også om at gøre den faglige og uddannelsesmæssige forskellighed synlig og nærværende i hverdagen. Når elever møder hinanden på tværs af uddannelser – i skolens lokaler i fælles aktiviteter og i de små daglige møder – kan campus i højere grad opleves som et fælles lærings- og ungemiljø, hvor forskellige uddannelser eksisterer side om side som en naturlig del af skolens liv.

🗨️ Vi i ledelsen står og siger godmorgen til alle eleverne. Da jeg stod der i morges, kom der en gruppe på ti drenge, der fulgtes ad. Nogle går den ene vej, andre går den anden vej. De kan kigge hele vejen ned ad gangen og se alle uddannelser, og så ved de, at de mødes i kantinen senere.

LEDER

TIL LEDERE OG BESTYRELSE

Ledelsesgreb

- Synliggør de forskellige uddannelsers styrker og kompetencer på campus.
- Brug campus som en ramme for at vise eleverne bredden i uddannelses- og karrieremuligheder.
- Skab aktiviteter, hvor eleverne får indblik i hinandens fagligheder og uddannelsesveje.
- Arbejd bevidst med at forebygge hierarkier mellem elevgrupper.
- Tilrettelæg tværgående projekter, hvor elever fra forskellige uddannelser samarbejder.

Skab tydelige rammer for elevinddragelse

Hvis campus skal udvikle sig til et attraktivt og meningsfuldt miljø for eleverne, kræver det, at elevernes perspektiver løbende bringes ind i arbejdet med campus. Det gælder både i forbindelse med større forandringer og i den daglige udvikling af fælles aktiviteter, sociale miljøer og fysiske rammer. Derfor er det vigtigt at skabe tydelige strukturer og fora, hvor eleverne kan blive hørt, og hvor deres erfaringer kan indgå i beslutninger om campus.

Elevernes syn på campus kan ændre sig over tid. Mange elever forholder sig i første omgang mere til deres egen hverdag, klasse og uddannelse end til campus som helhed. Når eleverne bliver inddraget og får øje på konkrete fordele i hverdagen, kan campus i højere grad opleves som en styrke. Derfor er elevinddragelse ikke kun relevant i forbindelse med sammenlægninger, men som en vedvarende del af arbejdet med at udvikle campus.

”Vi er med i bestyrelsen. Som elevrepræsentanter skal vi være eksperter i det at være elev. Vi skal pege på, hvordan ændringer påvirker eleverne. Som elever vil vi gerne være med inde over mange forskellige beslutninger, så vi skubber også på for at være med, når der skal nedsættes nye udvalg.

ELEV

TIL LEDERE OG BESTYRELSE

Ledelsesgreb

- Giv elever en fast plads i bestyrelsen eller andre centrale beslutningsfora.
- Etablér elevpaneler eller fælles elevfora på tværs af uddannelser.
- Invitér elever ind i udviklingsprojekter og arbejdsgrupper.
- Sørg for, at eleverne løbende kan give feedback på, hvordan campusmiljøet fungerer.
- Synliggør, hvordan elevernes input bliver brugt i beslutninger.

TIL SAMARBEJDSUDVALG OG LÆRERE

Sådan kan I arbejde med at skabe attraktive campusmiljøer

Denne del henvender sig til samarbejdsudvalg, lærere og andre medarbejdere, som i hverdagen arbejder med at udvikle campusmiljøet. Her præsenteres erfaringer og konkrete greb til, hvordan man lokalt kan arbejde med at skabe fællesskaber og samarbejde på tværs af uddannelser.

Campusmiljøer opstår ikke alene gennem organisatoriske beslutninger eller fælles adresser. De formes i høj grad i hverdagen – gennem undervisning, aktiviteter uden for undervisningen, fysiske rammer og den måde, elever og medarbejdere møder hinanden på.

Erfaringer fra campusser rundt om i landet peger på, at attraktive campusmiljøer kræver et vedvarende arbejde med fællesskab, deltagelse og ligeværdighed. Når eleverne oplever, at de både har et trygt tilhørsforhold til deres egen klasse og har mulighed for at indgå i større fællesskaber på campus, styrker det deres trivsel og læring.

De følgende fem anbefalinger peger på, hvordan samarbejdsudvalg, lærere og medarbejdere konkret kan arbejde med at skabe attraktive campusmiljøer.

Involvér eleverne

Campusmiljøer består ofte af flere uddannelser og spænder nogle gange over flere adresser. Det kan give eleverne en oplevelse af, at der er langt til indflydelse. Derfor er det særligt vigtigt at arbejde systematisk med elevinddragelse, så eleverne oplever, at deres perspektiver bliver hørt i forbindelse med beslutninger om deres hverdag og uddannelse.

Elevinddragelse kan ske gennem elevråd, udvalg og en mere involverende hverdagspraksis. På nogle campusser har elever også en plads i bestyrelsen, hvor de kan bidrage med viden om, hvordan beslutninger påvirker elevernes hverdag.

Elevråd og udvalg kan skabe fælles retning

Et velfungerende elevråd på tværs af uddannelser kan spille en vigtig rolle i at skabe samhørighed på campus. Elevrådet kan fx være med til at beslutte fælles retningslinjer for bæredygtighed og skærmbrug, fastlægge alkoholpolitik og arrangere sociale aktiviteter.

Det er vigtigt, at elevrådsarbejdet opleves som relevant for elevernes hverdag. Derfor kan tværgående elevråd med fordel suppleres med mindre udvalg og arbejdsgrupper, hvor eleverne kan arbejde med det, der fylder på de enkelte uddannelser eller adresser.

Elevernes bedste råd til at styrke deres indflydelse

- Priorité tydeligt, hvad der skal drøftes på campusniveau, uddannelsesniveau og klasseniveau.
- Giv eleverne mulighed for at deltage i både mindre udvalg, uddannelsesspecifikke elevråd og campuselevråd.
- Vis opbakning ved som medarbejdere og ledere at deltage i elevrådets møder og støtte op om elevernes ønsker.
- Sæt tid af til, at elevrådets arbejde følges op i klasserne, fx ved at kontaktlærere understøtter elevrepræsentanternes arbejde.

” Vi har også et fælles campuselevråd på tværs af alle skoler. Vi mødes og taler om fælles retningslinjer for alle skoler – det er vildt fedt at høre, hvordan det foregår på de andre skoler.

ELEV

Elevinddragelse i hverdagen

Det er ikke alle elever, der har lyst eller selvtillid til at melde sig ind i elevråd og udvalg. Samtidig kan eud- og eux-elever være svære at rekruttere, fordi de er i oplæring en del af tiden. Derfor er det vigtigt også at tænke elevinddragelse bredere end de formelle elevdemokratiske strukturer.

En involverende hverdagspraksis kan være en vej til at give flere elever lyst og mod til at engagere sig. Det kan fx være ved, at eleverne systematisk inviteres ind i drøftelser om fælles aktiviteter, indretning af skolen, pausemiljøer og andre temaer, der ligger tæt på deres hverdag.

”Vi føler, at vi har stor indflydelse. Hvis vi formulerer os rigtigt og har opbakning fra eleverne, får vi næsten altid lov til at gennemføre de forslag, vi stiller. Det er virkelig fedt. Sidste år havde vi fx ingen aktiviteter i pausen – så fik vi sat et bordtennisbord op.

ELEV

KONKRETE GREB

Sådan kan I arbejde med elevinddragelse

- Giv et tværgående elevråd på hver adresse ansvar for overordnede drøftelser og beslutninger.
- Vær opmærksom på, om alle uddannelser er repræsenteret.
- Opret uddannelsesspecifikke udvalg, hvor elever kan drøfte det, der fylder på den enkelte uddannelse.
- Lad mindre udvalg få ansvar for konkrete opgaver, fx sociale aktiviteter, kulturdage eller forbedringer af fællesområder.
- Lad lærere og ledelse facilitere elev-drevne projekter, fx om indretning, affaldssortering eller aktiviteter i pauserne.
- Giv elevrådet mulighed for at samle forslag ind fra alle elever, fx gennem en fysisk eller digital idéboks.
- Lad hver klasse vælge flere klasse-repræsentanter, så eleverne kan støtte hinanden.
- Gør det muligt for elever i oplæring at deltage virtuelt i møder og udvalg.
- Overvej at have elevrepræsentanter i bestyrelsen eller i fælles fora på tværs af adresser, hvis campusmiljøet består af flere skoler.

Brug tværgående aktiviteter som en vej til fællesskab

På mange campusser er det en grundlæggende præmis, at eleverne først og fremmest orienterer sig mod deres egen klasse og uddannelse. Tværgående aktiviteter kan derfor være en vigtig vej til at skabe møder mellem elever på tværs og styrke oplevelsen af at høre til i et fælles campusmiljø.

Fællesskaber på tværs opstår sjældent af sig selv – særligt ikke på store campusser, hvor elevgrupper kan eksistere side om side uden mange naturlige kontaktflader. Tværgående aktiviteter kan her være en vigtig ramme for, at elever møder hinanden i meningsfulde sammenhænge og får oplevelsen af, at campus er mere end deres egen klasse eller uddannelse.

”Det er til teaterkoncert, jeg har mødt flest fra de andre uddannelser. Der bliver man nødt til at kommunikere med hinanden. Man bliver en lille familie i den tid, hvor man laver koncerten, og bagefter hilser man på hinanden på gangene og snakker lidt.

ELEV

Vær opmærksom på, at tværgående aktiviteter bygger på samarbejde

Tværgående aktiviteter kan være med til at nedbryde faglige fordomme og hierarkier mellem uddannelser, fordi eleverne får indblik i hinandens fagligheder og kompetencer. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på, at aktiviteterne også kan forstærke eksisterende rollefordelinger, hvis nogle elevgrupper primært kommer til at levere noget til andre.

Det kan fx ske, når kokkeelever bager julesmåkager til resten af campus, eller når tømrerelever laver bænke til fællesområderne. Aktiviteterne kan på den ene side synliggøre elevernes faglighed, men på den anden side risikere at fastholde en skæv arbejdsdeling mellem elevgrupper. Tværgående aktiviteter bør derfor så vidt muligt tilrettelægges som samarbejde, hvor alle bidrager aktivt og får et tydeligt udbytte.

Faglige aktiviteter kan være en stærk tilgang

Faglige aktiviteter er ofte lettere at samles om end sociale aktiviteter. De kan opleves som mere meningsfulde og trygge for eleverne og giver samtidig mulighed for at skabe deltagelse gennem undervisningen. Det kan være afgørende, fordi mange elever vælger frivillige tværgående aktiviteter fra.

Fælles fag og valgfag kan være en konkret vej til integration på tværs af uddannelser. De kan give eleverne mulighed for at møde hinanden i en undervisnings-sammenhæng, muliggøre oprettelsen af flere fag og bidrage til at nedbryde faglige fordomme.

Fælles fag kan dog være vanskelige at planlægge og gennemføre i praksis. Det kan være udfordrende at samle elever, der kommer fra forskellige klassesdynamikker og undervisningskulturer eller med forskellige faglige forudsætninger. Der kan også være strukturelle barrierer, hvis uddannelserne har forskellige bekendtgørelser,

mål og eksamenskrav. Tværgående faglige aktiviteter kan dermed være et stærkt greb, men de kræver tydelig rammesætning, didaktisk opmærksomhed og realistiske forventninger.

Små og store campusser har forskellige forudsætninger

Tværgående aktiviteter kan fungere forskelligt afhængigt af campus' størrelse og organisering. På mindre campusser er det ofte lettere at skabe kontakt på tværs, fordi eleverne i forvejen møder hinanden oftere. På større campusser er der typisk behov for mere systematiske og gentagne indsatser for at skabe møder mellem elevgrupper, der ellers let holder sig til deres egen klasse eller uddannelse.

Tværgående aktiviteter bør derfor tilpasses den konkrete lokale kontekst. Aktiviteter, der opleves som meningsfulde og skaber fællesskab mellem eleverne på én campus, fungerer ikke nødvendigvis på en anden.

KONKRETE GREB

Sådan kan I arbejde med tværgående aktiviteter

- Prioritér faglige aktiviteter som en vej til fællesskab, fordi de ofte opleves som mere meningsfulde end rene sociale aktiviteter.
- Overvej, hvilke aktiviteter der med fordel kan være obligatoriske, så deltagelsen ikke alene afhænger af elevgruppernes lyst til eller mod på aktiviteten.
- Arbejd med fælles temaer, som en bred gruppe af elever kan spejle sig i, fx fravær, seksualoplysning, digital trivsel eller bæredygtighed.
- Variér mellem store fælles arrangementer, der kan skabe brede elevfællesskaber, og mindre aktiviteter, hvor det kan være lettere for eleverne at deltage aktivt.
- Brug valgfag eller fælles faglige forløb som en ramme for møder på tværs, hvor det er fagligt og organisatorisk muligt.
- Organisér professionsrettede og praksisnære samarbejdsprojekter, hvor elever fra forskellige uddannelser løser konkrete opgaver sammen.
- Tilpas aktiviteterne til campus' størrelse, elevsammensætning og organisering.

Prioritér også de nære og fagspecifikke fællesskaber

Et attraktivt campusmiljø forudsætter ikke kun stærke fællesskaber på tværs af uddannelser, men også trygge og overskuelige fællesskaber tæt på elevernes hverdag. Klassefællesskaber og fagspecifikke fællesskaber er ofte de vigtigste sociale og faglige holdepunkter for eleverne. Det er her, eleverne lærer hinanden at kende, finder tryghed og oplever tilhørsforhold.

Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at arbejdet med at skabe et tværgående fællesskab på campus ikke sker på bekostning af de mindre fællesskaber. Hvis aktiviteter og fællesskaber bliver for store eller for uoverskuelige, kan de miste betydning for eleverne og gøre det sværere for nogle elever at deltage.

Viden fra tidligere undersøgelser

En tidligere undersøgelse af campusdannelser peger på, at store campusmiljøer kan give elever adgang til flere sociale og faglige muligheder, men at disse muligheder også kan opleves som uoverskuelige. Undersøgelsen understreger derfor betydningen af, at campusfællesskabet bygger på mindre og mere overskuelige fællesskaber, hvor eleverne kan finde tryghed og tilhørsforhold. Klassefællesskaber og andre nære fællesskaber kan være med til at give eleverne en oplevelse af identitet og forankring i hverdagen.

DEA: Hvis campus er fremtiden (2011)

”Vores motto er, at vi både skal være sammen og hver for sig. Eleverne har haft en konkurrence om, hvad der kendetegner vores campus, og et af buddene var: ‘Mange små fællesskaber, der udgør det store.’

LEDER

Klassefællesskab og fagspecifikke fællesskaber giver tryghed

Klassefællesskabet er for mange elever det vigtigste fællesskab og det sted, hvor det er lettest at knytte venskaber. Derfor er det vigtigt at starte med at opbygge en god klassekultur og et trygt fagligt fællesskab på den enkelte uddannelse – også i valgfagsklasser og andre mindre læringsfællesskaber.

Trygge og nære fællesskaber giver eleverne et udgangspunkt, hvorfra de lettere kan bevæge sig ud i større sammenhænge. Disse fællesskaber gør det også mere overskueligt for eleverne at deltage i tværgående sociale aktiviteter og campusfællesskaber, fordi eleverne ikke står alene, men allerede har en gruppe at høre til i.

Større fællesskaber kan bygges gradvist op

Når klassefællesskaberne og de fagspecifikke fællesskaber er etableret, bliver det lettere at opbygge større fællesskaber på tværs. Campusfællesskabet kan derfor med fordel bygges gradvist op gennem små, overskuelige møder mellem eleverne, før de mødes i større sammenhænge.

Det kan fx ske gennem venskabsklasser, venskabslinjer eller venskabsuddannelser, eller ved at elever mødes i mindre grupper i forbindelse med valgfag, tværfaglige forløb eller temadage. Pointen er, at campusfællesskabet skal opleves som noget, man gradvist kan blive en del af.

Store fælles aktiviteter som fredagsbarer og fester kan også have en vigtig funktion, men de opleves ofte først som attraktive, når eleverne ved, at de kan tage af sted sammen med deres klasse eller en mindre vennegruppe.

KONKRETE GREB

Sådan kan I arbejde med små og store fællesskaber

- Prioritér arbejdet med stærke klassefællesskaber og faglige fællesskaber på den enkelte uddannelse.
- Brug valgfag, tværfaglige forløb og mindre projekter som overskuelige mødesteder på tværs.
- Tænk campusfællesskabet som noget, der bygges oven på de mindre fællesskaber – ikke som noget, der erstatter dem.
- Tilrettelæg større sociale aktiviteter, hvor eleverne kan deltage sammen med nogen, de allerede kender.
- Skab trygge møder mellem elever i mindre grupper, før de samles i større fællesskaber.
- Vær opmærksom på, om de sociale og faglige aktiviteter bliver så store, at de virker uoverskuelige for nogle elevgrupper.
- Arbejd med venskabsklasser, venskabslinjer eller venskabsuddannelser som vej ind i campusfællesskabet.

Arbejd bevidst med de fysiske faciliteter

En fælles adresse og fælles faciliteter kan understøtte fællesskab på campus, men de kan også skabe gnidninger mellem eleverne. Fysiske rammer er ikke neutrale, men påvirker, hvordan elever mødes, hvem der møder hvem, og om der opstår kontakt på tværs af uddannelser.

Det er derfor vigtigt at have blik for, om skolens fysiske faciliteter fremmer social og faglig integration, uden at det går ud over elevernes mulighed for fordybelse og tilhørsforhold på den enkelte uddannelse.

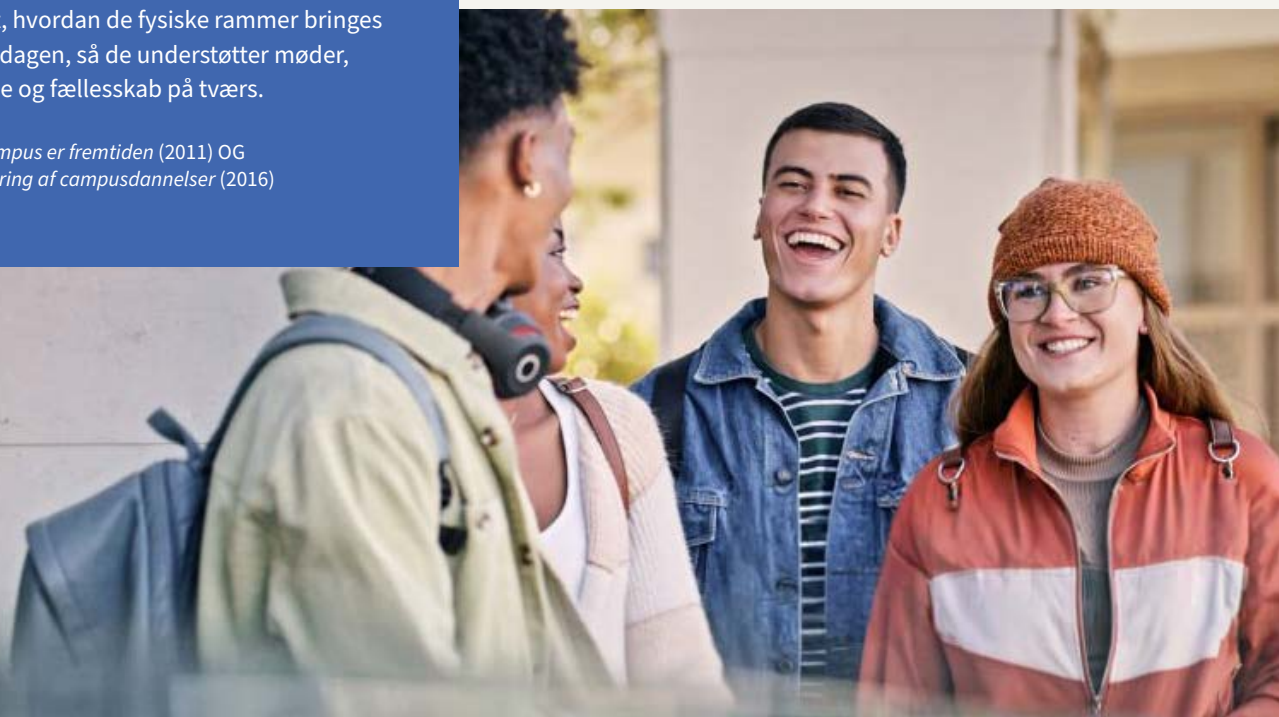
Viden fra tidligere undersøgelser

Tidligere undersøgelser af campusdannelser peger på, at fælles fysiske rammer kan have positiv betydning for det tværgående samarbejde, hvis de fysiske rammer bruges på en måde, der understøtter ligeværdighed mellem uddannelserne. Samtidig viser undersøgelserne, at en fælles adresse ikke i sig selv fører til faglig og social integration. Det gør det til et vigtigt opmærksomhedspunkt, hvordan de fysiske rammer bringes i spil i hverdagen, så de understøtter møder, samarbejde og fællesskab på tværs.

DEA: *Hvis campus er fremtiden* (2011) OG
VIVE: *Evaluering af campusdannelser* (2016)

”Vi har alle gymnasiale uddannelser på skolen, og vi deler alle lokaler, så der er ikke nogen opdeling efter uddannelse. Jeg synes, det er mega-hygge, at der er mange forskellige personligheder, og man kan snakke med nogen fra mange forskellige uddannelser.

ELEV

Faciliteter, der understøtter, at eleverne mødes i pauserne

Det er især i pauserne, at eleverne har mulighed for at mødes på tværs af uddannelser. Eleverne værdsætter, at de fysiske faciliteter gør det let at være sammen – fx ved at der er mulighed for at sidde i sofagrupper eller ved langborde eller mødes om et spil.

Praktiske forhold kan dog spænde ben for, at fællesområderne bruges som tiltænkt. Forskellige ringetider kan betyde, at nogle elever har pause, mens andre har undervisning, og det kan skabe gnidninger, hvis støj, pladsmangel eller indretning gør det svært at være social i pauserne uden samtidig at forstyrre andre. Derfor er det vigtigt at have blik for, hvordan fællesområderne fungerer i praksis for forskellige elevgrupper i løbet af skoledagen.

Faciliteter, der understøtter faglig integration

På nogle campusser har hver uddannelse sin egen fløj eller etage. Andre steder blandes eleverne mere på tværs. Eleverne ser fordele ved begge tilgange, og praktiske hensyn som skolens størrelse kan have betydning for, hvad der er muligt.

Hvis en opdeling i fløje eller etager er nødvendig, er det vigtigt med fælles pauseområder, eller at uddannelserne deles om faglokaler, værksteder eller andre områder. Det er også vigtigt at have blik for, om brugen af lokaler har en signalværdi – fx hvis nogle elevgrupper systematisk får tildelt nye og attraktive lokaler, mens andre elevgrupper ikke får adgang til lokaler af samme kvalitet.

KONKRETE GREB

Sådan kan I arbejde med de fysiske faciliteter

- Indret pauseområder med sofagrupper, langborde og fælles kantineområder, hvor eleverne kan samles på tværs.
- Giv eleverne mulighed for at være aktive i pauserne – med bordtennis, bordfodbold, basketball eller andre spil.
- Vær opmærksom på, om ringetiderne og organiseringen af skoledagen giver eleverne mulighed for at mødes på tværs.
- Undersøg, om pladsmangel, larm eller andre praktiske forhold skaber gnidninger mellem elevgrupper.
- Skab fælles faglige rum, hvor eleverne mødes på tværs i løbet af skoledagen.
- Drøft, om fordelingen og kvaliteten af lokaler signalerer ligeværdighed mellem uddannelserne.

Vis i praksis, at uddannelserne på campus er ligeværdige

Hvis campus skal opleves som et fælles miljø, er det ikke nok, at uddannelserne formelt er samlet under samme tag. Det er også vigtigt, at eleverne i hverdagen oplever, at de forskellige uddannelser har samme værdi. Det handler i høj grad om den praksis, eleverne møder i undervisningen og i de fælles aktiviteter, og om den måde, medarbejdere og elever taler om hinanden på.

I praksis kan det være vanskeligt at etablere ligeværdighed mellem uddannelserne. Nogle uddannelser fylder mere end andre, nogle elevgrupper kan være mere synlige i skolens hverdag, og der kan eksistere både faglige fordomme og uformelle hierarkier mellem uddannelserne. Hvis dette ikke adresseres, kan det svække oplevelsen af at høre til på campus – særligt for elever på mindre eller nyere uddannelser.

Ligeværdighed skal kunne mærkes i hverdagen

Ligeværdighed mellem uddannelser opstår ikke alene gennem formelle beslutninger eller fælles organisering. Den skal også kunne mærkes i elevernes og medarbejdernes hverdag – i sprog, symboler, fælles aktiviteter og måden, skolen organiserer sit fælles liv på. Derfor er arbejdet med ligeværdighed ikke kun en strategisk opgave, men også noget, der løbende skal omsættes i praksis.

”Fx siger man, at htx’erne er nørdet og ikke kan finde ud af det sociale, hhx’erne er arrogante og går kun op i penge, og stx’erne ved ikke, hvad de vil med deres liv. Men vi er jo alle sammen bare unge mennesker, der gerne vil have en uddannelse: Man synes, det er sjovt, og så bliver det bare ved. Men det er jo egentlig ikke sjovt.

ELEV

Ligeværdighed bliver synlig i hverdagspraksis

Ligeværdigheden på campus bliver først tydelig for eleverne, når den kommer til udtryk i konkrete handlinger og rutiner. Det kan fx ses i, hvordan medarbejdere taler om de forskellige uddannelser, hvordan elever sættes sammen i aktiviteter, og om elever fra alle uddannelser opleves som naturlige deltagere i fælles initiativer.

Også små ting kan have betydning for oplevelsen af ligeværdighed. Hvis bestemte uddannelser eller elevgrupper ofte bliver overset, omtalt stereotypet eller placeret i periferien af fælles aktiviteter, kan det sende et signal om, at de fylder mindre i skolens fællesskab. Omvendt kan en bevidst opmærksomhed på sprog, samarbejdsformer og repræsentation være med til at styrke, at alle elever oplever at være en ligeværdig del af fællesskabet.

Ligeværdighed kræver løbende opmærksomhed

Arbejdet med ligeværdighed handler ikke kun om gode intentioner, men også om løbende at undersøge, hvordan campus fungerer i praksis. Det kræver en opmærksomhed på, hvem der er repræsenteret, hvem der bliver set og hørt, og om nogle elevgrupper eller uddannelser utilsigtet kommer til at stå i periferien.

Det gælder fx, når der planlægges fælles aktiviteter, når eleverne fordeles i grupper, og når trivsel, fællesskab og samarbejde på tværs drøftes. En vedvarende opmærksomhed på disse spørgsmål kan være med til at sikre, at ligeværdighed ikke kun er et princip, men også er noget, der kan mærkes i elevernes hverdag.

KONKRETE GREB

Sådan kan I arbejde med de fysiske faciliteter

- Drøft i samarbejdsudvalg, elevråd og medarbejdergrupper, hvordan der tales om de forskellige uddannelser i hverdagen.
- Undersøg, om "kærlige drillerier" og stereotyper faktisk opleves som kærlige – eller om de virker ekskluderende.
- Vær opmærksom på, om skolens visuelle udtryk, fælles fortællinger og grafiske materiale afspejler alle uddannelser på campus.
- Sørg for, at fælles aktiviteter og udvalg sammensættes, så alle uddannelser har mulighed for at være repræsenteret.
- Arbejd med et fælles værdigrundlag eller fælles elevsyn, der tydeligt omfatter alle uddannelser på campus.
- Skab rum for, at medarbejdere på tværs af uddannelser kan drøfte, hvordan ligeværdighed kan omsættes i praksis.
- Brug temadage, fælles refleksioner eller tværgående udviklingsfora til at drøfte, hvordan skolens værdier er synlige i hverdagen.
- Vær opmærksom på, om nogle elevgrupper eller uddannelser i praksis kommer til at fylde mere end andre i skolens fælles liv.
- Drøft løbende, hvordan undervisning, samarbejde og aktiviteter kan tilrettelægges, så de understøtter oplevelsen af, at alle uddannelser hører til på campus.

Attraktive campusmiljøer

© 2026 Danmarks Evalueringsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bestilles hos:
Danmarks Evalueringsinstitut
T +45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk

ISBN
WWW: 978-87-7182-902-0

Fotos: IStock, Unsplash
Layout: Essensen